

PATVIRTINTA

S. Varėnos „Nykštuko vaikų

lopšelio - darželio direktoriaus 2019 m.

gruodžio 16 d. įsakymu Nr.V-1-18

SENOSIOS VARĖNOS „NYKŠTUKO“ VAIKŲ LOPŠELIO-DARŽELIO MAITINIMO ORGANIZAVIMO, APSKAITOS IR KONTROLĖS TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Senosios Varėnos „Nykštuko“ vaikų lopšelio-darželio (toliau - Lopšelis-darželis) maitinimo organizavimo, apskaitos ir kontrolės tvarkos aprašas (toliau – aprašas) nustato Lopšelio-darželio vaikų maitinimo organizavimo, valgiaraščių sudarymo, derinimo, pildymo, vaikų maitinimosi skaičiaus apskaitos, nemokamo maitinimo ir darbuotojų maitinimo organizavimo, maisto produktų įsigijimo ir apskaitos reikalavimus.
2. Tvarkos aprašas taikomas organizuojant ir siekiant užtikrinti sveikatai palankias Lopšelio-darželio vaikų maitinimo paslaugas, tikslingą lėšų panaudojimą.
3. Šio Tvarkos aprašo tikslas – sudaryti sąlygas sveikatai palankiai vaikų mitybai, užtikrinti geriausią maisto saugą ir kokybę, patenkinti vaikų maisto medžiagų fiziologinius poreikius, bei nustatyti maitinimo organizavimo dalyvių funkcijas.
4. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. V-964 „Dėl maitinimo organizavimo ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir vaikų socialinės globos įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-769 ir 2015m. rugpjūčio 27 d. Nr. V-998 „Dėl maitinimo organizavimo ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir vaikų socialinės globos įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. sausio 26 d. Nr. V-93 patvirtinta HN 75:2016 (įsigalioja nuo 2016.05 01) „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų vykdymo bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, Valstybinės maisto veterinarijos tarnybos įsakymu dėl „Vaikų ugdymo įstaigų ir vaikų socialinės globos įstaigų ir vaikų poilsio stovyklų valgiaraščių derinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 2015 m. birželio 22 dienos Nr. B1-610, Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymu (Žin., 2006, Nr. 73-2755; 2008, Nr. 63-2382, 2009, Nr. 153-6886), Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. V-394 „Dėl Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nauja redakcija. ir Geros higienos praktikos taisyklėmis viešojo maitinimo įmonėms (2009 m.) bei Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2014-10-29 sprendimu Nr. T-VII-1047 ir 2016-12-27 sprendimu Nr. T-VIII-538 "Dėl atlyginimo dydžių nustatymo už vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas, išlaikymą Varėnos rajono savivaldybės ugdymo įstaigose tvarkos aprašo tvirtinimo".

II. SĄVOKOS IR JŲ APIBRĖŽIMAI

5. Šiame Tvarkos apraše vartojamos sąvokos ir jų apibrėžimai:

5.1. **Mechaniškai atskirta mėsa** – produktas, gautas mechaninėmis priemonėmis nuėmus mėsą nuo kaulų, gautų mėsą iškaulinėjus, arba nuo paukščių skerdenų, kai raumens skaidulų struktūra suardoma arba pakeičiama.

5.2. **Tausojantis patiekalas** – šiltas maistas, pagamintas maistines savybes tausojančiu gamybos būdu: virtas vandenyje ar garuose, troškintas, pagamintas konvekciniėje krosnelėje.

5.3. **Pritaikytas maitinimas** – toks maitinimas, kuris užtikrina tam tikro sveikatos sutrikimo (alergija tam tikriems maisto produktams, virškinimo sistemos ligos ar remisinės jų būklės ir kt.) nulemtus, vaiko (asmens) individualius maistinių medžiagų ir energijos poreikius, parenkant toleruojamus maisto produktus, jų gamybos būdą, konsistenciją ir valgymo režimą, ir yra raštiškai rekomenduojamas gydytojo.

5.4. **Šiltas maistas** – maistas, patiekiamas kaip karštas patiekalas, iki patiekimo vartoti laikomas ne žemesnėje kaip +68 C temperatūroje.

5.5. **Valgiaraštis** – patiekiamų dienos maisto produktų ir patiekalų sąrašas

III. VAIKŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMAS

6. Maitinimas Lopšelyje-darželyje organizuojamas laikantis nustatytų maisto saugos ir maisto tvarkymo reikalavimų, gaminamas atsižvelgiant į fiziologinius vaikų poreikius, amžiaus ypatumus, tinkamos mitybos principus ir sudarant sąlygas kiekvienam vaikui pavalgyti prie švaraus stalo.

7. Lopšelyje-darželyje organizuojamas :

7.1. vaikų maitinimo paslaugos, už kurias Varėnos rajono savivaldybės tarybos nustatytą mokestį sumoka tėvai/globėjai ;

7.2. vaikų maitinimo paslaugos, už kurias perveda lėšas į Lopšelio-darželio sąskaitą Varėnos rajono savivaldybės administracijos Finansų ir biudžeto skyrius (vaikams, kuriems taikoma 50 proc. ir 100 proc. lengvata);

7.3. nemokamas maitinimas priešmokyklinio amžiaus vaikams. Nemokamas maitinimas organizuojamas Varėnos rajono savivaldybės tarybos nustatyta Mokinių nemokamo maitinimo organizavimo tvarka ;

7.4. tėvai moka pilną mokesčio (pagal pasirinktą maitinimo skaičių) už kiekvieną lankytą dieną.

8. Kiekvienoje grupėje ir prie maisto išdavimo langelio skelbiama: einamosios savaitės valgiaraščiai, sveikos mitybos piramidė ar kita sveiką mitybą skatinanti informacija, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nemokamos telefono linijos numeris.

9. Sudarytos higieniškos sąlygos nemokamai atsigerti geriamojo vandens. Vandeniui atsigerti naudojami asmeninio naudojimo puodukai, stiklinaitės ar buteliukai.

10. Tvarkos aprašas ir valgiaraščiai skelbiami Lopšelio-darželio interneto svetainėje.

11. Už maitinimo organizavimą atsakingas direktorius.

11.1. Direktorius:

11.1.2. teikia informaciją atsakingiems Varėnos rajono savivaldybės ar kitų valstybinių institucijų darbuotojams reikalingą, kad būtų užtikrintas kokybiškas maitinimo organizavimas;

11.1.3. pagal Varėnos rajono savivaldybės tarybos sprendimais nustatytų darbuotojų pareigybių normatyvą paskirsto darbuotojams vaikų maitinimo organizavimo ir priežiūros funkcijas, parengia pareigybių aprašymus;

11.1.4. tvirtina maitinimo valgiaraščius;

11.1.5. skiria atsakingus asmenis už GHPT sistemos kontrolę.

12.1. Varėnos Visuomenės sveikatos biuro dietologė :

12.1.1. sudaro perspektyvinius valgiaraščius, suderina su Lopšelio-darželio direktoriumi;

12.2.2. sudaro valgiaraščius vaikams, kuriems reikalingas pritaikytas maitinimas.

13.1. Varėnos Visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos specialistė :

13.1.1. dalyvauja rengiant ir atnaujinant GHPT sistemą, vykdo jos kontrolę;

13.1.2. pagal kompetenciją prižiūri, kad vaikų maitinimas atitiktų teisės aktų reikalavimus. Kontroliuoja teikiamų maisto produktų kokybę sandėliavimo sąlygas bei maisto ruošimo ir išdavimo procesą (ne rečiau dviejų kartų per mėnesį). Apie nustatytus trūkumus maitinimo organizavime informuoja Lopšelio-darželio direktorių. Atlieka pažeidimų šalinimo kontrolę;

13.1.3. atlieka virtuvės patalpų valymo kontrolę;

13.1.4. sudaro sąrašą, kuriems turi būti organizuojamas pritaikytas maitinimas pagal atskirą valgiaraštį, kuris sudaromas atsižvelgiant į pateiktas gydytojo rekomendacijas raštu (forma Nr. 027-1/a);

13.1.5. dalyvauja, kartu su kitais atsakingais darbuotojais, ir teikia informacija savo kompetencijos ribose, kontroliuojančioms institucijoms vykdant maitinimo organizavimo patikrinimus;

13.1.6. konsultuoja maitinimo klausimais darbuotojus, vaikų tėvus (globėjus, kitus teisėtus vaiko atstovus).

IV. VAIKŲ MAITINIMO VALGIARAŠČIŲ SUDARYMO REIKALAVIMAI

14. Valgiaraščiai sudaromi 15 dienų laikotarpiui.

15. Programų „Pienas vaikams“ ir „Vaisių vartojimo skatinimo mokyklose programoje“ maisto produktai į valgiaraščius neįtraukiami.

16. Valgiaraščiai sudaromi atskiriant lopšelio (vadovaujantis 1–3 m. vaikams rekomenduojamomis paros maistinių medžiagų normomis) ir darželio (vadovaujantis 4–7 m. vaikams rekomenduojamomis paros maistinių medžiagų normomis) grupėms.

17. Vaikų maitinimui draudžiamos tiekti šios maisto produktų grupės: bulvių, kukurūzų ar kitokie traškučiai, kiti riebaluose virti, skrudinti ar spraginti gaminiai; saldainiai; šokoladas ir šokolado gaminiai; valgomieji ledai, pieno produktai, konditerijos gaminiai su glajumi, glaistu, šokoladu ar kremu; sūrūs gaminiai (kuriuose druskos daugiau kaip 1 g/100 g; sūryje ir mėsos gaminiuose – daugiau kaip 1,7 g/100 g); maisto produktai bei kramtomoji guma su maisto priedais gėrimai, kurių

sudėtyje pridėtinio cukraus daugiau kaip 5 g/100 g; gazuoti gėrimai; energiniai gėrimai; gėrimai ir maisto produktai, pagaminti iš (arba kurių sudėtyje yra) kavamedžio pupelių kavos ar jų ekstrakto; cikorijos, gilių ar grūdų gėrimai (kavos pakaitalai); kisieliai; sultinių, padažų koncentratai, padažai su spirgučiais; šaltai, karštai rūkyti mėsos gaminiai ir mėsos gaminiai, kurių gamyboje buvo naudojamos rūkymo kvapniosios medžiagos, rūkyta žuvis; konservuoti mėsos ir žuvies gaminiai nepramoninės gamybos konservuoti gaminiai; žlėgtainiai; mechaniškai atskirta mėsa ir jos gaminiai; subproduktai ir jų gaminiai (išskyrus liežuvius ir kepenis); džiūvėsėliuose volioti ar džiūvėsėliuose pavolioti ar džiūvėsėliais pabarstyti kepti mėsos, paukštienos ir žuvies gaminiai; maisto papildai; maisto produktai, pagaminti iš genetiškai modifikuotų organizmų (toliau – GMO), arba maisto produktai, į kurių sudėtį įeina GMO; maisto produktai, į kurių sudėtį įeina iš dalies hidrinti augaliniai riebalai.

18. Gaminant maistą turi būti naudojama kuo mažiau druskos ir cukraus (druskos ne daugiau kaip 1 g/100 g, pridėtinio cukraus ne daugiau kaip 5 g/100 g).

19. Kiekvieną dieną turi būti patiekta daržovių ir vaisių, rekomenduojama sezoninių, šviežių. Rekomenduojama, kad vaisiai būtų tiekiami atskiro maitinimo metu.

20. Karštas pietų patiekalas turi būti iš daug baltymų turinčių produktų (mėsa, paukštiena, žuvis, kiaušiniai, ankštiniai, pienas ir pieno produktai) ir angliavandenių turinčių produktų. Su karštu patiekalu turi būti patiekiamos daržovės ar vaisiai arba jų salotos.

21. Vaikų nuo 1 iki 7 metų amžiaus maitinimo valgiaraščiai sudaromi (pasirinktinai):

21.1. pagal patiekalų receptūrų pavyzdžius, pateiktus interneto svetainėje (www.smlpc.lt/lt/mityba_ir_fizinis_aktyvumas/mityba);

21.2. pagal juridinių ar fizinių asmenų parengtus ir su Sveikatos apsaugos ministerija suderintus patiekalų receptūrų rinkinius ar jų ir šio Tvarkos aprašo 20.1 punkte pateiktų receptūrų kombinacijas;

21.3. savarankiškai maitinimo paslaugos teikėjo, vadovaujantis šio Tvarkos aprašo reikalavimais;

21.4. pagal gydytojo raštiškas rekomendacijas (pritaikyto maitinimo).

V. VALGIARAŠČIŲ DERINIMAS

22. Lopšelio-darželio valgiaraščius tvirtina direktorius įsakymu.

VI. VAIKŲ MAITINIMO SKAIČIAUS APSKAITA

23. Vaikų maitinimų skaičius priklauso nuo jų buvimo įstaigoje trukmės: 1–7 metų amžiaus vaikai maitinami 3 kartus per dieną ne rečiau nei kas 3,5 valandos pagal valgiaraščius pagal kiekvienai amžiaus grupei nustatytą maitinimo tvarkaraštį. Vaikų lopšelyje-darželyje: pusryčiai- 8.30-8.45, pietūs – 11.45-12.05; vakarienė – 15.15-15.35.

24. Vykdamas ES programas „Pienas vaikams“ ir „Vaisių vartojimo skatinimas mokyklose“ vaikams papildomai patiekiami pieno produktai ir vaisiai atskirai nuo pagrindinio maitinimo.

25. Atsižvelgiant į vaiko buvimo Lopšelyje-darželyje trukmę, vaiko tėvai (globėjai, kiti teisėti vaiko atstovai), gali pasirinkti kitokį maitinimų skaičių. Tuomet Lopšelio-darželio direktoriui pateikia raštišką prašymą, kuriame nurodo pasirenkamus maitinimus. Vaikai, kurie įstaigoje būna ne ilgiau 4

val., tėvų (globėjų, kitų teisėtų vaiko atstovų) prašymu, gali būti nemaitinami. Raštišką prašymą galima pateikti 1 kartą per mėnesį.

26. Vaikų lankomumo ir maitinimų skaičiaus apskaita vykdoma:

26.1. grupių auklėtojos kiekvieną darbo dieną 8.30-9.00 val. užrašo dienyne tos dienos lankančių vaikų skaičių, tai patvirtindamos savo parašu, o Vaikų lankomumo ir maitinimo žurnale –dienos vaikų, nevalgančių pusryčių, pietų ar vakarienės skaičių ir maitinimosi kartus, sekančios dienos planuojamą vaikų skaičių pusryčiams;

26.2. faktiškai valgančių pusryčius vaikų nukrypimo norma – 20 vaikų;

26.3. apie vaiko neatvykimą į Lopšeljį-darželį tėvai praneša iki 08.30 val.

30. Vaikų lankomumo ir maitinimo apskaitos žiniaraštį tvirtina Lopšelio-darželio direktorius.

VII. NEMOKAMO MAITINIMO ORGANIZAVIMAS

31. Nemokamas maitinimas skiriamas:

31.1. priešmokyklinio amžiaus vaikų maitinimas, kuris yra skiriamas Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymo nustatyta tvarka ir finansuojamas iš valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos savivaldybės biudžetui bei savivaldybės biudžeto.

31.1.vaikams, kuriems Varėnos rajono savivaldybės administracijos Direktoriaus Įsakymu nustatytas privalomas ugdymas;

32. Apskaita vykdoma:

32.1. SPIS-socialinės paramos šeimai informacinėje sistemoje;

32.2. Varėnos rajono savivaldybės administracijos buhalterinės paskaitos skyrius, perduodant dokumentus dėl ugdytiniam suteiktų kompleksinės pagalbos paslaugų. Varėnos rajono savivaldybės administracijos Direktoriaus 2017 m. kovo 9 d. Nr. DV-225 Įsakymas „Dėl lėšų, skirtų kompleksinės pagalbos prieinamumo užtikrinimui, panaudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

VIII. UŽMOKESTIS UŽ MAITINIMĄ

33. Nemokamo maitinimo apskaita vedama Socialinės paramos šeimai informacinėje sistemoje pildant maitinimo žurnalą. Žurnalą pildo lopšelio –darželio raštvedė pagal priešmokyklinio ugdymo pedagogių pateiktą informaciją.

34. Už kitų ugdytinių maitinimą tėvai/globėjai atsiskaito pagal buhalterės pateiktus užmokesčio kvitus. Vaikų maitinimui antkainis netaikomas.

35. Maitinimo kaina už dieną vaikams iki 3 metų – 1,74 eur (pusryčiai- 0,44 eur; pietūs- 0,87 eur; vakarienė-0,43 eur). Maitinimo kaina vaikams nuo 3 metų iki 7 metų - 1,88(pusryčiai- 0,47eur; pietūs – 0,94 eur; vakarienė-0,47 eur.). Tėvai turi teisę atsisakyti pusryčių arba vakarienės. Už šią paslaugą mokėti nereikia. Kainos patvirtintos Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2014-10-29 sprendimu Nr. T-VII-1047 ir 2016-12-27 sprendimu Nr. T-VIII-538.

VIII. VALGIARAŠČIŲ PILDYMO REIKALAVIMAI

36. Valgiaraštis-reikalavimas yra skirtas įforminti maisto produktų apskaitą ir išdavimą iš sandėlio į virtuvę.
37. Valgiaraštis- reikalavimas pildomas ranka.
38. Valgiaraštį – reikalavimą kasdien pildo Vyr. virėjas.
39. Titulinėje dalyje rašoma: įstaigos pavadinimas, produktų išdavimo data, maitinamų vaikų skaičius, planinė pinigine vienos dienos maitinimo išlaidų norma (atskirai lopšelio, darželio, nemokamo maitinimo), ir planinė maitinimo išlaidų suma. Planinė maitinimo išlaidų suma nustatoma padauginus vaikų skaičių iš planinės pinigines vienos dienos maitinimo išlaidų normos.
40. Dalykinėje dalyje įrašoma pusryčių, pietų, vakarienės, soc. paramos skiltyse – patiekalų pavadinimas, išėiga porcijų skaičius.
41. Maisto produktų eilutėse – įrašoma maisto produktų norma t.y. panaudotų maisto produktų kiekis pusryčiams, pietums, vakarienei.
42. Galutinėje grafoje rašomas bendras produktų kiekis, sunaudotas patiekalams gaminti.
41. Valgiaraštį - reikalavimą pasirašo jį užpildęs direktoriaus įsakymu paskirtas asmuo, pasirašo vyr. virėja, išdavus produktus ir produktus priėmusi virėja.
42. Valgiaraštį - reikalavimą tvirtina įstaigos vadovas.
43. Ūkvedys išduotų produktų kiekius suveda į sandėlio apskaitos knygą.
44. Valgiaraštis - reikalavimas perduodamas į buhalteriją.
45. Valgiaraštis – reikalavimas pusryčiams sudaromas iš vakaro sekančiam dienai tam vaikų skaičiui, kuris buvo įstaigoje valgiaraščio- reikalavimo sudarymo dieną ir pagal grupių auklėtojų numatytą vaikų skaičių, o pietūs ir vakarienė – pagal tą dieną esančių vaikų skaičių.
46. Patiekalo pavadinimas ir receptūra į valgiaraštį - reikalavimą rašoma remiantis receptūros ir gamybos technologinėmis kortelėmis.

IX. MAISTO PRODUKTŲ ĮSIGIJIMAS IR APSKAITA

47. Maisto produktų pirkimas organizuojamas Lopšelio-darželio supaprastintų mažos vertės Viešųjų pirkimų taisyklėmis ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Atsakingas ūkvedys.
48. Maisto produktų užsakymus atlieka vyr.virėjas.
49. Maisto produktų užsakymai atliekami pagal valgiaraščius iš pasirinktų tiekėjų.
50. Pagal sąskaitą-faktūrą vyr. virėjas įvertina maisto produktus, patikrina svorius, pasirašo sąskaitą-faktūrą ir pateikia buhalterijai.
51. Buhalterė duomenis suveda į Biudžetas VS maisto modulio apyvartos ir likučių apskaitos programą.
52. Paskutinę mėnesio darbo dieną buhalterė pateikia maisto likučių apskaitos žiniaraštį, kurį suderina su sandėlio apskaitos knyga.

53. Maisto produktai virtuvei atiduodami pagal valgiaraštį-reikalavimą.
54. Už maisto produktų užsakymą, priėmimą atsako vyr. virėja.
55. Už maisto produktų atidavimą iš sandėlio atsako vyr. virėja .
56. Maitinimo išlaidų kontrolę mėnesio eigoje seka vyr.virėja bendradarbiaudama su buhalterė.

X. RIZIKOS VEIKSNIŲ ANALIZĖS IR SVARBIŲJŲ VALDYMO TAŠKŲ

VYKDYMAS

57. Lopšelyje-darželyje dirbama, vadovaujantis „Geros higienos praktikos taisyklės viešojo maitinimo įstaigoms“.
58. Svarbieji valdymo taškai:
 - 58.1. Priėmimas:
 - 58.1.1. vyr. virėjas kasdien priimdamas produktus iš tiekėjų įvertina jų svorį, prekinę išvaizdą, kvapą, apžiūri ar nepažeistos pakuotės ir t.t.
 - 58.2. Laikymas:
 - 58.2.1. maisto produktų ir žaliavų laikymo sandėlyje žurnalas. Jį pildo Lopšelio-darželio ūkvedys.
 - 58.2.2. mėsos, paukštienos ir žuvies užšaldymo registravimo žurnalas. Jį pildo Lopšelio-darželio ūkvedys.
 - 58.3. Gamyba:
 - 58.3.1. šiluminio apdorojimo temperatūros ir maisto išdavimo į grupes temperatūros, patiekalo terminio paruošimo, šaldytuvų temperatūrų kontrolės lentelės, kiaušinių plovimo sąsiuvinis. Jas pildo Lopšelio-darželio virėja.
- 59.4.Valymas:
 - 59.4.1. valymo darbų žurnalas. Jį pildo sandėlyje – vyr.virėja, virtuvėje – virėja.
60. Visuomenės sveikatos specialistas pagal savo kompetenciją prižiūri, kad vaikų maitinimas būtų organizuojamas pagal šį tvarkos aprašą. Nustatęs trūkumus maitinimo organizavime, informuoja direktorių.
61. Vidinis GHPT sistemos auditas vykdomas vieną kartą per metus. Auditą atlieką Lopšelio-darželio direktoriaus įsakymu sudaryta komisija.

XI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

62. Direktorius supažindina darbuotojus ir vaikų tėvus (globėjus, kitus teisėtus vaiko atstovus) su šiuo tvarkos aprašu.
63. Tvarkos aprašas keičiamas ar naikinamas direktoriaus įsakymu, pasikeitus vaikų maitinimą reglamentuojantiems dokumentams, arba siekiant jį papildyti, patobulinti.